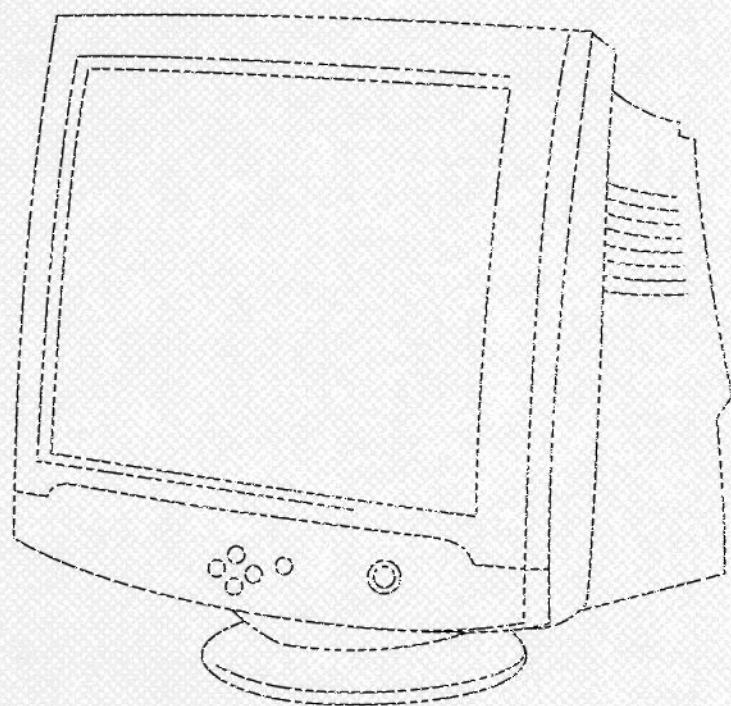

VÁLTOZTAK A BÜNTETŐELJÁRÁSOK SZABÁLYAI

Utolsó frissítés: 2020. június 1.

MAGYAR
HELSINKI
BIZOTTSÁG
A TE JOGOD. A MI HIVATÁSUNK.

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

VÁLTOZTAK A BÜNTETŐELJÁRÁSOK SZABÁLYAI

A koronavírus a büntetőügyekben eljáró hatóságok, ügyészségek és bíróságok munkáját is felforgatta. A Kormány rendeletet adott ki, amiben szabályozza, hogy a büntetőügyekben a korábban irányadó törvényekhez képest milyen eltérésekkel kell nyomozni, tárgyalni. A változások célja elsősorban az, hogy a lehető legkevesebbre szorítsa a személyes találkozások számát, ezzel is lassítva a vírus terjedését. A változásokat bevezető rendelet a veszélyhelyzet megszűnésével együtt hatályát veszti majd, vagyis addig kell alkalmazni, ameddig a koronavírus jelentette fenyegetés nagymértékű és komoly marad.

Ugyanakkor a büntető igazságszolgáltatásnak működnie kell járványügyi veszélyhelyzetben is. Ezért a rendelet leszögezi, hogy a büntetőügyek folytatódnak, a **határidők csak kivételes esetben szakadnak meg**, a büntető igazságszolgáltatás – a rendeletben meghatározott eltérésekkel – továbbra is működik.

Főszabály a halasztás – Az eljárási cselekmények általános járványügyi szabályai

A büntetőeljárás eseményeit – például kihallgatást, tárgyalást, szakértői vizsgálatot, házkutatást, iratismertetést, szembesítést, stb. – összefoglalva eljárási cselekménynek nevezzük.

A rendelet szerint minden egyes eljárási cselekmény előtt meg kell vizsgálni, hogy azt nem akadályozza-e valamilyen járványügyi intézkedés. Ilyen lehet például, ha egy tanú kórházban vagy kötelező házi karanténban van. Ezt az akadályt az eljárás bármely szereplője – a gyanúsított vagy vádlott, az ügyész, a védő és a sértett is – bejelentheti. Ha valóban fennáll az akadály, akkor **az eljárási cselekményt el kell halasztani**.

Ha az eljárási cselekményt nem lehet elhalasztani, akkor **Skype-ot** vagy más telekommunikációs eszközt **fognak használni** az eljárási cselekmény megtartásához. Tehát nem kell elmenni személyesen a rendőrségre vagy a bíróságra. Ez a szabály a gyanúsítottra is vonatkozik, ha kihallgatását nem lehet elhalasztani.

Személyes jelenlét helyett videóhívás – Telekommunikációs eszköz használata

A veszélyhelyzet ideje alatt akkor is **elsősorban telekommunikációs eszközön keresztül (pl. Skype-on) kell megtartani az eljárási cselekményeket**, ha a személyes jelenlétet nem akadályozza semmilyen járványügyi intézkedés.

Ehhez nem kell a gyanúsított vagy a vádlott engedélye, és **az eljárási cselekményt az eljáró rendőrség, ügyészség és bíróság külön engedély nélkül bármikor rögzítheti is**, és az eljárásban később felhasználhatja.

Ha mégis személyes jelenlét szükséges – A személyes megjelenés szabályai

Fontos, hogy a megjelenéssel kapcsolatos szabályok alkalmazása mindig a rendőrség, az ügyészség vagy a bíróság döntése. Tehát **mindig a hatóságoktól, bíróságtól kapott értesítésnek (idézésnek) megfelelően kell eljárunk**. Csak akkor nem kell megjelenni a hatóság előtt, ha erről kifejezetten így határoztak, és minket erről értesítettek. Idézésre mindig meg kell jelenni, **az idézés igazolatlan elmulasztásának komoly következményei vannak** a járványügyi veszélyhelyzet alatt is.

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

A rendeleti szabályok szerint **idézést** (értesítést) elsősorban a büntetőeljárás szereplőinek nyilvántartott **e-mail-címére kell küldenie** a hatóságnak, vagy telefonon kell idézni a szereplőket. Azt, hogy az idézés és értesítés e-mailen vagy telefonon valóban megtörtént, a rendőrségnek, ügyészségnek vagy bíróságnak kell bizonyítania. Ezért fontos, hogy írjuk meg a hatóságnak azt az e-mail-címet és telefonszámot, ahol elérhetőek vagyunk.

Ha az eljárási cselekményen személyesen kell megjelenni, akkor a hatóságok és a bíróság **speciális szabályokat** állapíthat meg a járványhelyzetre tekintettel, amelynek megsértése miatt bírságot szabhat ki. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az eljárás résztvevői számára konkrét kérdésekben megszabják, hogy hogyan kell eljárniuk, például hogy milyen távolságot tartsanak egymástól, vagy hogy vegyenek fel védőfelszerelést (a sajátjukat, vagy amit a hatóság biztosít).

Tárgyalás esetén a hallgatóságot kizárhatja a bíróság, a rendzavarót kiutasíthatja és kivezettetheti.

Továbbra is megismerhetők az iratok – Tájékoztatás, az iratok megismerése

Nem működik a személyes ügyfélfogadás a bíróságokon, így **nem lehet személyesen bemenni, szóban kérelmet bediktálni vagy dokumentumokat beadni.**

A veszélyhelyzet idején a bíróságokon nem adnak személyes felvilágosítást sem, ezért ha saját ügyünkben érdeklődni szeretnénk, **telefonálni kell**, esetleg e-mailt is írhatunk.

A büntetőeljárás résztvevőinek természetesen továbbra is joga van megismerni a büntetőeljárás **iratait**. Június 1-je óta ezt újra meg lehet tenni személyesen is a rendőrségen vagy a bíróságon, ahol el lehet olvasni, le lehet fényképezni az iratokat, dokumentumokat.

A büntetőeljárások további fontosabb megváltozott szabályai

A veszélyhelyzet alatt a járványügyi okból elháríthatatlan akadályba ütköző **nyomozásokat és bírósági eljárásokat fél évre felfüggeszthetik**, kivéve, ha az ügyben a feltételezett elkövető letartóztatás vagy bűnügyi felügyelet (korábban: házi őrizet, lakhelyelhagyási tilalom) alatt áll.

A veszélyhelyzet alatt az eljárások **lassabban** folynak:

- például a bíróságnak a vádiratot nem egy, hanem három hónapon belül kell megküldenie a védőnek és a vádlottnak, és
- a bonyolult vagy nagy terjedelmű ügyekben az utolsó tárgyalás után az ítélet kihirdetése is lehet 15 helyett 30 nap múlva.

A tárgyalások **nyilvánossága** – akár a sajtó jelenléte is – járványügyi okból, indokolt esetben **korlátozható**. Különösen akkor van ez így, ha a nyilvánosság élet vagy testi épség veszélyeztetésével járna, mert a tárgyaláson a sok ember jelenléte erősítené a járvány terjedésének esélyét, veszélyeztetettek is vannak az eljárás résztvevői között, vagy egyszerűen olyan kicsi a tárgyalóterem, hogy nincs lehetőség a távolságtartásra. Ilyenkor a vádlott és a védő – a tárgyalás megzavarása nélkül – a tárgyalásról felvételt készíthet. A felvétel készítése nem engedélyezhető, ha a tárgyalásról a bíróság készít felvételt, de ebben az esetben a bíróságnak a tárgyalás után a felvételt a terhelt és a védő rendelkezésére kell bocsátani, ha azt kéri.

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

A másodfokú bíróságok és a Kúria a vádlott és a védő részvételével tartott **nyilvános ülés helyett** csak bírók jelenlétében megtartott **tanácsülés** keretében is eljárhat. Erre akkor van lehetőség, ha az iratok alapján nem szükséges a személyes jelenlét és írásban pótolhatóak azon adatok, amelyek a döntéshez szükségesek. Ettől függetlenül lehet kérni, hogy tartsanak nyilvános ülést.

Több új olyan esetet határozott meg a rendelet, amikor a bíróság a vádlott meghallgatása nélkül, csupán a nyomozás bizonyítékai és az iratok alapján **tárgyaláson kívül** hoz döntést egy ügyben, ún. büntetővégzéssel. Erre egyébként akkor van lehetőség, ha az ügy egyszerű, a bizonyítékok egyértelműek, például egy kamerával rögzített áruházi lopás esetében. Fontos, hogy a vádlott ilyenkor is **kérhet tárgyalást** (tulajdonképpen fellebbezhet), ha nem ért egyet az „ítélettel”.

2020. március 31. és június 1. között felfüggesztették az úgynevezett **magánvádas és pótmagánvádas eljárásokat**, és nem is lehetett ilyen eljárásokat indítani. Június 1-jétől ezek az eljárások folytatódnak, és újból lehetőség van ilyen eljárások indítására. (A magánvádas eljárásokat a sértettnek kell feljelentéssel elindítania a rendőrségen a bűncselekmény elkövetését követő 30 napon belül. Csak magánvád alapján lehet büntetni a rágalmozás, a becsületsértés, a magántitok és a levéltitok megsértése, valamint a könnyű testi sértés elkövetőit. A pótmagánvádas eljárásokban a sértett emel vádat a feltételezett elkövető ellen akkor, ha a rendőrség vagy az ügyészség már lezárná az ügyet büntetés nélkül.)

A veszélyhelyzet alatt a bíróságok elsőfokon nem tanácsban, hanem egyedül, **egyesbíróként** járnak el, ami például a fiatalkorúakkal szemben indított vagy a katonai büntetőeljárásokban, illetve a gazdasági bűncselekmények esetén jelent változást.

***

Ezt a tájékoztatót 2020. június 1-jén készítettük. A tájékoztató tehát nem veszi figyelembe az ezt követően hozott új szabályokat és változásokat. A pontos információt és szabályt mindig csak maga a jogszabály szövege tartalmazza. A teljesen megalapozott tájékozódáshoz a jogszabály szövegének ismerete elengedhetetlen. A felmerült kérdéseivel kapcsolatban keressen fel ügyvédet vagy kérjen ingyenes jogi tanácsot [a Magyar Helsinki Bizottság Emberi Jogi Tanácsadó Irodájától](#).

Releváns jogszabályok:

- 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről, 44–94. §
- a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény